

עין משפט גור מוצה

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

כה:

מי איתא בלא אניה. וליכא לאוקומה בשבת ויו"ט דלמא קמי
לא הנחתי אי לאו לאשמועין א"ע דליתיה בלא איהא אי נמי
משני אפי' למי' (ומנחת דף יז:) שבת זמן תפילין הו"ל: הו"ל מותבי
לה והוא בפרק זה. ה"מ לאוקומה כר' יהודה בן כהנא דלא נטי

לאו והן אלא ניחא ליה לאוקומה ככ"ע:
ואמר עינא והוא שניכר ב'.

תימה תקשה ליה מגופא
דמתי' דקמי' (לקמן דף טז.) איהו
שבעה שול נשבע לשנות את הידוע
הא אינו משנה את הידוע חייב משום
שבעה ביטוי א"ע דליתיה בלא איהא
וכן נמי מדתקן (שם) אם לא רלתי
נחש כקודת בית הכד משום דלי
אפשר להיות הא אפשר להיות חייב
משום שבעה ביטוי א"ע דליתיה
בארשא כקודת בית הכד ומיהו לפי

מה שמפרש ברא דה"ק בלומר יאסרו
כל פירות שבעול על א"ס לא
רלתי כו' ניחא דלא מצי דייק מההיא
דשבעה היא מאכלת פירות א"י
הסא אפשר שיערה עד שיראה נחש
קודת בית הכד הו"ל והוא בעול:
ידעתי ויא ידעתי בחלוקת. לאו
היינו שבעה עדות

דמיירי כגון שאני תרי עכשיו לאותה
עדות: **אחת** אתה מחייב ב'.
תימה דבמ"ד דרש מלחמת שבעה
שלא אוכל פה חטין ושעורין וטעמין
דחייב על כל אחת ואחת והכא דרש
מניה דלית חייב אלא אחת ויש לומר
דבמ"ד מסיק מלחמת והכא דרש
מאלה דמשמע מקלף אלה הכמוסין
בפרשה אחת מחייב ולא על כל אלה
אי נמי מלמ"ד דלחלק קל דרש
ושמואל דרש מילה לדרשה דמ"כ:
לחייבו ע' המידר בשוגג. המ"ל
לחייבו אפי' מושבע מפי
אחרים בלא עניית אמן משא"כ
בשבעה ביטוי:

תל

דרבי יהודה בן בתירא ורבנן קמיפלגי ב"ר
נשבע לבטל את המצוה ולא ביטל פטור
לכיים את המצוה ולא קיים פטור שהיה
ברין שיהא חייב כדברי ר' יהודה בן בתירא
דאמר רבי יהודה בן בתירא ומה אם
הרשות שאינו מושבע עליה מזה מיני הרי
הוא חייב עליה מצוה שמושבע עליה מזה
סיני אינו דין שיהא חייב עליה אמרו לו
לא אם אמרת בשבועות הרשות שכן עשה
בה לאו כהן תאמר בשבועות מצוה שכן
לא עשה בה לאו כהן נימא רב דאמר כר'
יהודה בן בתירא ושמואל דאמר כרבנן
אליבא דרבי יהודה בן בתירא כולי עלמא
לא פליגי השתא לאו והן לא בני להבא
ולשעבר בעי כי פליגי אליבא דרבנן שמואל
רבנן ורב כי לא מחייבי רבנן בלאו והן
דכתיב (להרע או להטיב בהדיא אבל
להבא ולשעבר דמריבויא דקראי אתו מחייבי
מתיב רב המנונא) לא אכלתי היום ולא
הנחתי תפילין היום משיבך אני ואמר אמן
חייב בשלמא לא אכלתי איתיה בלא אוכל
אלא לא הנחתי מי איתיה בלא אניה הוא
אכלתי לקרבן לא הנחתי למלכות מתיב
רבא ויזו היא שבועת שוא נשבע לשנות
את הידוע לאדם ואמר על עמוד של אבן
(שהוא במקום פלוני) שהוא של זהב ואמר
עולא ויהא שניכר לג' בני אדם טעמא
דניכר הא לא ניכר עובר משום שבועת
ביטוי ואמאי הא אינו ביהא של זהב הוא
מותבי לה והוא מפרק לה ניכר עובר משום

שבועת שוא לא ניכר עובר משום שבועת שקר ואמר אבי' ומודה רב
באומר לחבירו שבועה שאני יודע לך עדות ואשתכח דלא ידע
ליה דפטור הואיל וליתיה בכלל שאני יודע לך עדות ודעתי ולא ידעתי
מחלוקת והעדתי ולא העדתי בשלמא לשמואל דאמר מילתא
דליתיה בלהבא לא מחייב עליה לשעבר להבי אפקה רחמנא לשבועת
עדות מכלל שבועת ביטוי אלא לרב למאי הלבחא אפקה רחמנא אמרוה
רבנן קמיה דאבי' לאחייבי עליה תרתי אמר להו תרתי לא מצינו אמריתו
דתניא: לאחת מאלה אחת אתה מחייב ויא אתה מחייבו שתיים ולאבי
למאי הלבחא אפקה רחמנא לכדתניא: "בכולן נאמר ונעלם וכאן לא
נאמר ונעלם לחייב על המויד כשוגג אמרו ליה רבנן לאבי' אימא כמזיד
מחייב חדא כשוגג מחייב תרתי אמר להו לאו היינו דאמרי' (ב) לאחת אחת
אתה מחייבו ואי אתה מחייבו שתיים ואי כמזיד מי איכא תרתי רבא אמר
משום דהוה דבר שבכלל ויצא לידון בדבר החדש אין לך בו אלא
חידושו בלבד מכלל דאבי' סבר איתיה לשבועה בעולם והאמר אבי' מודה
רב באומר לחבירו שבועה שאני יודע לך עדות ואשתכח דלא ידע ליה
דפטור הואיל וליתיה באני יודע לך עדות הדר רבי אבי' מההיא אימא

חדא

איכא תרתי: רבא אמר כו'. כלומר לא תריך למעטיה מלחמת וכי אחא לאחת למעטיה מחייב שתיים ויכתיב אחא
אלא לביטוי לחודיה שאל אמר שבעה שלא אוכל ואכל פה חטין ופת שעורין ופת כוסמין אינו חייב אלא אחת אבל עדות וביטוי
לא תריך מיעוטא דהו"ל לה עדות דבר שהיה בכלל ביטוי ויאל דפני ענמו לידון בדבר החדש נראוין להעיד וכב"ד הלכך אין
לך בו אלא חידושו ומשום עדות חייב ולא משום ביטוי: מכלל דאבי' דלשטרך קרא למעוטי: סבר איכא לשבועה בעולם.
כלומר אחא לשם שבעה ביטוי באני יודע לך עדות והאי דלא מחייב תרתי משום מיעוטא דאין אחת מחייבו שתיים הוא ונ"מ
היכא דליתיה לביטוי וליתיה לעדות כגון כפסולין לעדות או שלא כב"ד דליכא למיעוטיה מלחמת מחייב משום ביטוי: והאמר
אבי' לעיל כו' דליתיה לשם שבעה ביטוי בשבעה העדות ואם אחת הרי ישנה באני יודע לך עדות כפסולין שלא כב"ד:

שלי

הכלל לידון בדבר חדש והוא לחייבו קרבן על המויד כשוגג בלא גירויא ואין לך בו אלא חידושו בלבד.

כלומר אין לך בו אלא קרבן אחד בלבד בין כשוגג בין כמזיד. ואקשינן מכלל דאבי' סבר דאיתא לשבועה כו'.

הוא דליתיה בלהבא. ידעתי ולא ידעתי העדתי ולא העדתי מחלוקת.

לא לשני נחמ' אחת וליתא בכלל שאני יודע לך עדות י"י רש"י דף כה דל כ"ד נחמ'.

מסורת הש"ס

16) לקמן כו. וכן כפסולין
מחייב. וכן כפסולין
שכפסולין איתא אחר.
17) לקמן טו. ד) לקמן
טז. (ומנחת דף יז.)
18) (ומנחת דף יז.)
19) (ומנחת דף יז.)
20) (ומנחת דף יז.)
21) (ומנחת דף יז.)
22) (ומנחת דף יז.)

הגהות הב"ח

16) נ"ל לאו הינו דלמתי
לכד דאחא:

מוסף רש"י

שהיה ברין שיהא
חייב. השבע לקיים ולא
קיים (ומנחת כו.) שכן לא
עשה בה לאו כהן.
וקרא מתיב להרע או
לטיב (שם.) והוא
שניכר. העמוד לג' בני
אדם. הוא דבר שאלו
לא ניכר הוא שבעה קרי
(ומנחת כו.) כבולין נאמר
ונעלם. ככל המלחין
טובה יודע שאלתה
פרשה. כגון טעמא מקדש
ושבעה טויו. דלמתי כו
בשבעה העדות: (כ"ד) כו
וכע"ז דלמתי כו.

רבינו חננאל (הפסוק)

בשלמא לשמואל דאמר
כל דליתיה בלהבא לא
מחייב עליה לשעבר
משום שבועת ביטוי
להבי אפקה רחמנא
לשבועת העדות מכלל
שבועת ביטוי לחייבו
בשבועת העדות. ואפי'
דליתיה בלהבא. אלא על
המחייב שבועת ביטוי
ואפי' דליתיה בלהבא.
אמאי אפקה לשבועת
העדות מכלל שבועת
ביטוי ותכבה כמי עומה
בדכתיב ושמעת קול
אלה. ואחזין לפסוק
אליבא דרב. ודלמתי
לחייבו שבועת העדות
תרתי הוא דאפקה חדא
משום ביטוי וחדא שתיים
שבועת העדות. ויחזו
דבריהם הללו. מדתניא
לאחת מאלה אחת אתה
מחייב ואי אתה מחייב
שתיים. אלא לחייב על
שבועת העדות כמזיד
כשוגג אפקה. כדתניא
בכולן כתיב ונעלם פסונו
ובשבועת העדות לא
כתיב ונעלם לחייב על
המויד כשוגג דליתא
המויד כשוגג. ואימא
במזיד נחייב קרבן אחד
משום שבועת העדות
משום דליכא בשבועת
ביטוי קרבן כמזיד אלא
מלוקות. (אלא) (אבל)
משום מחייב תרתי. חדא
משום שבועת ביטוי
וחדא משום שבועת
העדות (תרתי) (וכתיב)
ושמעת קול אלה. וכתיב
או נפש כי תשבע.
ודחי לא מצית אמרת
איהו. ודלמתי שאלת
במזיד כלי דערך
קרא למיעוטא. ורבא אמר
משום דההיא שבועת
העדות דבר שהיה בכלל
שבועת ביטוי ויצא מן
כו בלא חידושו בלבד.